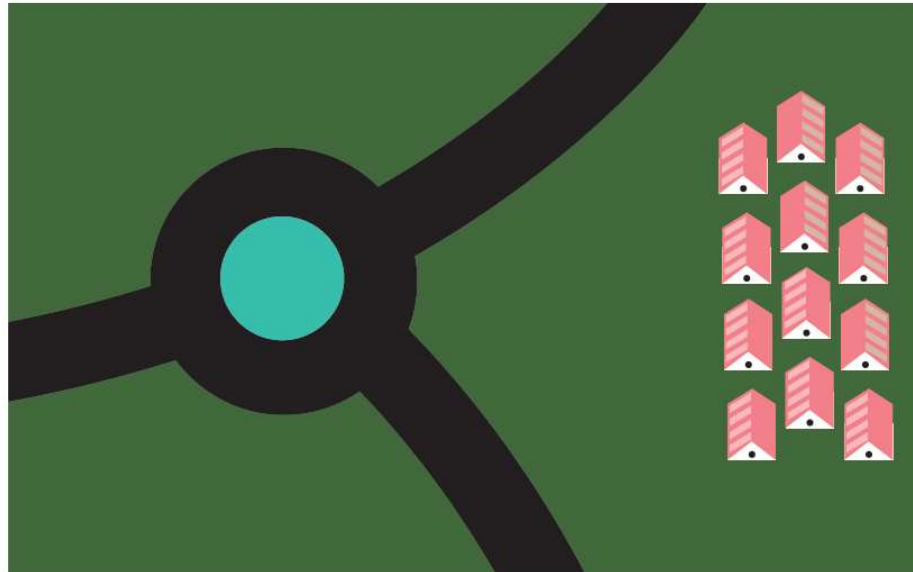




## Gestió, intervenció i valorització del paisatge des de l'escala local

26 i 28 d'abril,  
i 3, 5, 10 i 12 de maig  
de 2022

Curs en línia



Organitzen:



Amb la col·laboració de:



### SESSIÓ 2. ACTUAR EN ELS NUCLIS URBANS

## La integració paisatgística dels nuclis de Població del Priorat-Montsant-Siurana. Projecte pilot del nucli de la Vilella Alta

Dijous, 28 d' abril de 2022

**Pauline Solviche**  
Paisatgista

**Aleix Cama Torrell**  
Arquitecte

# La integració paisatgística dels nuclis de Població del Priorat-Montsant-Siurana

## Projecte pilot del nucli de la Vilella Alta



### 1. INTRODUCCIÓ

#### 1.1 De què parlarem ?

Els nuclis urbans en el paisatge rural com a patrimoni cultural

#### 1.2 Context d'elaboració

Sistema de gestió de la candidatura UNESCO del Priorat- Montsant - Siurana

### 2. EL PROJECTE DE REHABILITACIÓ INTEGRAL

#### 2.1 De quin document parlem?

Un document específic amb el paisatge com a eix de treball

#### 2.2 Contingut

Inventari, Diagnosi paisatgística

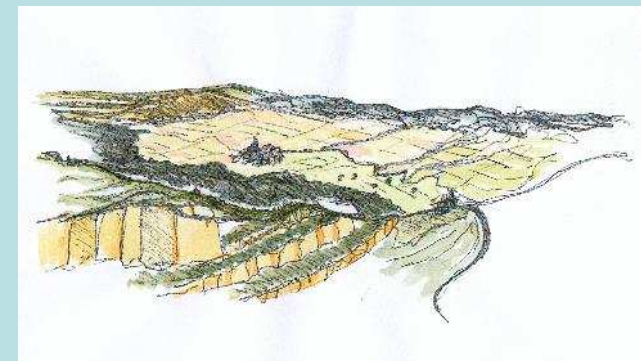
Propostes d'actuacions i mesures



## Els pobles de la comarca del Priorat, un patrimoni cultural

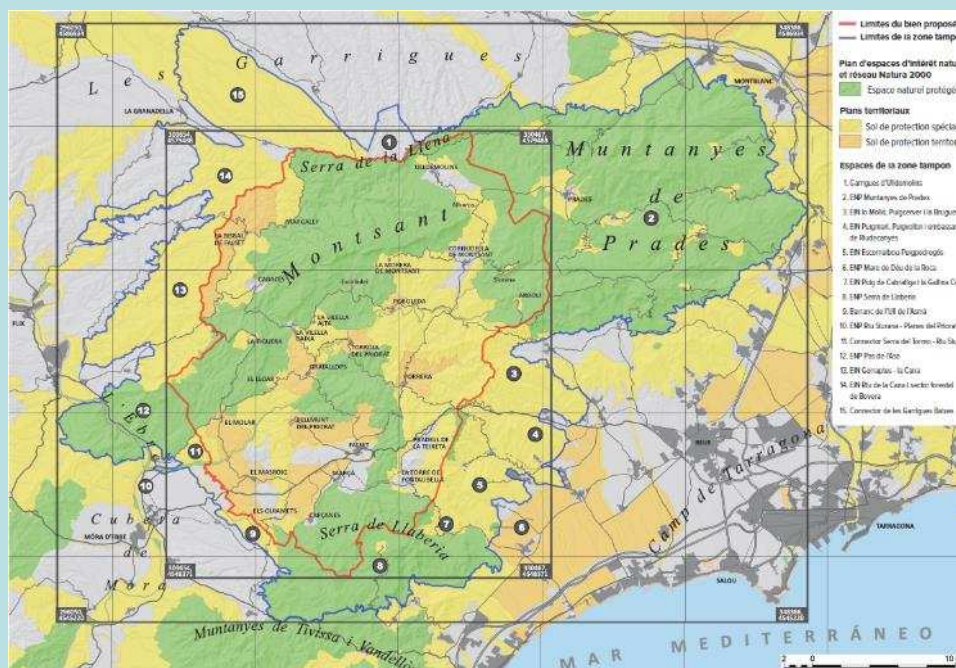
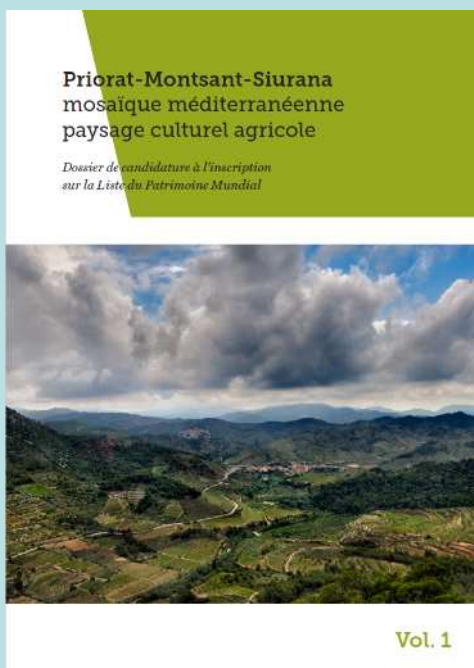
Al Priorat, els nuclis de població rurals habitats guarden un aspecte compacte, una morfologia, unes tipologies que els caracteritzen i un skyline propi.

Estan repartits per les muntanyes i les planures interiors de la comarca del Priorat (Tarragona), en la conca formada per dos rius, els rius de Montsant i de Siurana.



# La Candidatura UNESCO del Priorat – Montsant – Siurana

## Dossier de candidatura per la inscripció a la Llista del Patrimoni Mundial

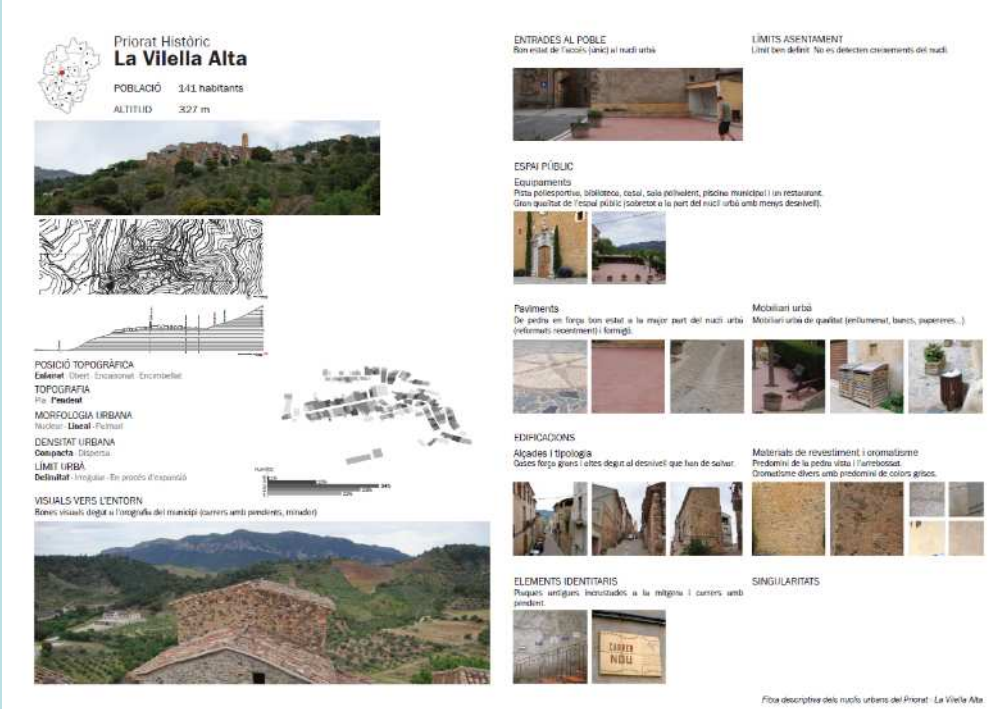


# La Candidatura UNESCO del Priorat – Montsant – Siurana

## Dossier de candidatura per la inscripció a la Llista del Patrimoni Mundial

- Workshops realitzat amb universitats

Exemple 2014 fitxa de la Vilella alta



**Priorat Històric La Vilella Alta**  
POBLACIÓ 341 habitants  
ALTITUD 327 m

**ENTRADES AL POBLE**  
Bon estat de l'accés (parc) al nucli urbà

**LÍMITS ASSENTAMENT**  
Límit ben definit. No es detecten encastaments del nucli.

**ESPAI PÚBLIC**  
Equipaments: Plaça polivalent, biblioteca, cabal, sala polivalent, plaça municipal i un restaurant. Gran qualitat de l'espai públic (solombra i la part del nucli urbà amb més desvetllat).

**Paviments**  
De pedra en forja bon estat a la major part del nucli urbà (refinats: recostament) i forjats.

**Mobiliari urbà**  
Mobiliari urbà de qualitat (benetumet, bancs, papereres...)

**EDIFICACIONS**  
Alçades i tipologia: Cases forja grans i vistes segun al desnivell que han de ser-sever.  
Materials de revestiment i ornamentació: Predomini de la pedra vista i l'arrebossat. Ornamentació divers amb predomini de colors grisos.

**ELEMENTS IDENTITÀRIS**  
Ruïnes antigues introduïdes a la mitjana i carrers amb pedanet.

**SINGULARITATS**

**POSICIÓ TOPOGRÀFICA**  
Calent: Orient. Escarpada. Escarpada.

**TOPOGRAFIA**  
Per: Penedès

**MORFOLOGIA URBANA**  
Modern: Línia - Penedès

**DENSITAT URBANA**  
Compacta: dispersa.

**LÍMIT URBÀ**  
Definit: irregular. En profunditat d'excavació.

**VISUALS VERS L'ENTORN**  
Bones visuals degut a l'entorn del municipi (carrers amb pedanet, muntanyes).

*Fitxa descriptiva dels nuclis urbans del Priorat - La Vilella Alta*



# La Candidatura UNESCO del Priorat – Montsant – Siurana

## Dossier de candidatura per la inscripció a la Llista del Patrimoni Mundial

- El dossier dedica un part de la descripció i la diagnosi dels valors del paisatge cultural agrari als nuclis de població

### Capítol de descripció dels nuclis de població

#### La Vilella Alta

HISTORIARI: R_21400 V_45620	HAIRIARI: 125
area total: HAIRIARI: 146ha	superficie: 12 ha
	altitud: 527 m

Situat al nord-oest de la regió, el village de La Vilella Alta se trouve au sommet d'une colline, entouré par la chaîne de Montsant, les collines de La Figuera et le col de la Comoladà. Étonnamment, le dénominateur du nom du village a présenté différentes formes : la Vilella de Dalh (du bas), la Vilella d'Antoni (du bas) et la Vilella de la Chartrouse, tout en lien avec le domaine d'Escaladèu et avec leur position par rapport à l'autre Vilella (Antes, bas).

L'histoire de la localité est étroitement liée à celle de la Chartrouse et le développement du village est, de toute évidence, dû à l'expansion du monastère. On pense que quelques familles venant du sud de Saint Antoni de Montsant — un noyau de population proche de la chartrouse d'Escaladèu, abandonnée avec la pression des moines — se sont installés à La Vilella.

Si on commence en la plus petite du Priorat-Montsant-Siurana et s'étend autour du centre d'Escaladèu, juste avant sa confluence avec la rivière de Montsant. Près du centre du village, au nord, se trouve le Terme del Drac, une nécropole datant des VIII<sup>ème</sup> et XI<sup>ème</sup> siècles ainsi que d'autres vestiges archéologiques.

Son paysage est dominé par un mélange de vignes et d'oliviers, ponctuellement complétés d'amandiers.

Parce les chemins qui y passent, on note celui de la Creu Alta, qui mène à Escaladèu et Pobokeda, et à Torroja del Priorat, au sud. Ceux qui valent la localité avec La Vilella Baixa et l'ensemble de la Comoladà sont également importants, ainsi que les "grues" qui permettent d'atteindre le sommet de la chaîne de Montsant.

À l'intérieur du village, l'église paroissiale de Sainte-Luce a été érigée à la fin du XVIII<sup>ème</sup> siècle, dans un style néo-classique ponctué d'éléments baroques. Elle se distingue par la hauteur de son clocher, et parce qu'elle abrite un retable baroque qui a été sculpté dans l'arcade du temple d'Escaladèu, au début de la Guerre Civile.

À noter également, l'ensemble monumental de l'ancienne fortification de La Porta, le Portal de la Porta et la Cortesa, ainsi que l'ancien cimetière.

Le nouveau moulin à huile du village se trouve en outre à la coopérative locale (fondée en 1933) et dans les différents villages qui forment la coopérative La Vinícola del Priorat.

Image 01: La Vilella Alta

Image 02: Terras del Prior, muraille de grès avec vestiges néo-impressionnistes

Image 03: Village de La Vilella en Montsant au vertige-plan

Image 04: Church

Image 05: Détail d'un mur, autour d'un niche de cheminées recroisées

Image 06: Olivier millénaire à l'entrée du village



# La Candidatura UNESCO del Priorat – Montsant – Siurana

## Capítol del Sistema de gestió

Al llarg dels 10 anys de l'elaboración del dossier de candidatura, es va elaborar el Pla de gestió que esdevindria el Sistema de gestió inclòs a la candidatura.

- Document “Pla de gestió del paisatge” del 2016
- Fitxa de l'ACCIÓ 10.8  
REHABILITACIÓ INTEGRAL  
DELS NUCLIS DE POBLACIÓ



ACTION 10.8 REHABILITATION INTEGRALE DES NOYAUX DE POPULATION DU PMS						
<p>Le domaine de Priorat-Montsant-Siurana possède 27 noyaux de population habités: Albarca, Arbol, Bellmunt del Priorat, Cabassers, Capcanes, Cornudella del Montsant, Escaladell, el Lloar, el Mastrotg, el Molar, els Gutarnes, Falsat, Grauallops, la Bisbal de Falsat, la Figuera, la Morera de Montsant, la Torre de Fontaubella, la Vil·la Alta, la Vil·la Baixa, Marçà, Margalef, Poboloda, Porrera, Pradell de la Teixeta, Torroja, Siurana et Ulldeolmets. Cela constitue un ensemble substantiel pour la caractérisation, la définition et la structuration du paysage culturel et de son activité agricole et, en même temps, un nombre extraordinaire de moyens et de solutions à mettre en œuvre sur le territoire. Ces noyaux gardent encore leur compacité, leur morphologie, les typologies qui les caractérisent ainsi que leurs lignes d'horizon respectives, caractéristiques et éclectiques. Et surtout, ce sont des villages qui restent habités, vivants, dynamiques, avec un riche patrimoine populaire et rural, à la fois matériel et immatériel.</p> <p>Les interventions de réforme/ entretien / réhabilitation effectuées au cours des dernières décennies ont été les initiatives incohérentes de particuliers. Bien qu'elles aient été réalisées dans le cadre des plans et règlements urbains municipaux respectifs et des réajustements subsidiaires correspondants, elles ne se sont pas appuyées sur une philosophie, une méthodologie globale et un soutien théorique et technique adéquats, ou sur une vision patrimoniale intégrale et intégrée. En conséquence, on a obtenu des résultats d'interventions disparates et plus ou moins heureux et pérennes, selon les cas. Heureusement, ils sont tous relativement réversibles.</p> <p>Cette action veut d'une part remédier aux interventions peu judicieuses de ces dernières années et, d'autre part, créer les outils théoriques et techniques permettant de garantir la qualité et la pertinence des interventions futures. C'est une opération intégrale, car elle bénéficiera à chacun des 27 villages du bien, et intégrée car elle commencera à partir d'une étude et d'une analyse globale qui tiendra compte non seulement des aspects architecturaux et esthétiques, mais aussi du patrimoine, des infrastructures, des espaces publics, des équipements, des communications, des stratégies de logement, de la gestion touristique et des initiatives économiques, culturelles et créatives.</p> <p>Cette action est directement liée aux actions: 10.1 Création de la figure du technicien urbain de référence régionale, 10.2 Collection de guides thématiques d'intervention sur le paysage, 10.3 Révision de la réglementation urbaine afin de garantir la qualité et le respect patrimonial des actions et la préservation de la valeur universelle exceptionnelle (VUE) et 10.4 Actions d'aménagement de l'espace public.</p> <p>Cette action peut être considérée comme initiée, dans sa phase préliminaire de collecte de données, d'inventaire et d'analyse, grâce au travail effectué par les étudiants et les professeurs du Cours de Master en intervention et gestion du paysage et du patrimoine de l'Université Ateneo de Barcelone qui, depuis 2010, consacrent une partie de leur travail sur le terrain et d'étude de cas au paysage et au peuplement de Priorat-Montsant-Siurana. On également été ajoutés les étudiants et les professeurs de l'École d'Architecture de l'Université Rovira i Virgili de Reus (Tarragone).</p>						
LIGNES STRATÉGIQUES						
1) Approfondir la connaissance consciente et dynamique de la forte identité territoriale, grâce à l'identification, l'étude et la reconnaissance des valeurs et des attributs qui la forment.		2) Encourager l'auto-organisation, la coordination et la coopération afin d'assurer une gouvernance participative et efficace, tant dans le domaine social que politique, ainsi que dans leur interaction.		3) Consolider et mettre en place un modèle territorial intégral propre et transversal.		
DOMAINE PATRIMONIAL						
NATUREL	ARCHÉOLOGIQUE	AGRO-SILVO-PASTORAL	INDUSTRIEL	ARCHITECTURAL	MOBILIAIRE	IMMATÉRIEL ET ETHNOLOGIQUE
Promoteur	Mairies	Agents impliqués		Consell Comarcal del Priorat, Diputació de Tarragona, Ministère du Territoire et de Culture Généralitat de Catalogne, Universitat, COAC		
Période contractuelle	2018-2028	Priorisation		1	2	3
Source de financement	En attente	Devis		En phase de rédaction du projet		
Indicateurs / Évaluation	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nombre de réunions avec les municipalités</li> <li>• Nombre de municipalités adhérentes au programme</li> <li>• Nombre d'actions de réhabilitation prévues</li> <li>• Nombre d'actions de réhabilitation réalisées</li> </ul>					



## L'Acció de Rehabilitació integral dels nuclis de població del Priorat-Siurana-Siurana es desenvolupa amb aquest projecte pilot al municipi de la Vilella Alta

### Elaboració del document:

Un document específic del nucli, basat en l'anàlisi del poble en clau paisatgística, on es diagnostiquen les problemàtiques de manera transversal, i es recullen totes les accions ja empreses, per aportar propostes.

### Interlocutors:

- L'Ajuntament
- El Consell Comarcal
- L'Associació Prioritat: l'equip redactor del Dossier

### Referències per redactor el document:

- Plans especials de protecció del patrimoni
- Plans directors
- Plans de paisatge (ref. Plan de paysage)





## Metodologia de treball:

- Recerca d'informació extensa, tant de documents actuals com fonts bibliogràfiques, mapes antics i documents gràfics antics (mapes, postal, fotos d'arxius, etc...)
- Interacció molt intensa amb el consistori, tant pel treball de camp, com per el recull d'informació tècnica, projectes, plans aprovats, subvencions demanades o obtingudes, problemàtiques locals, etc...



## Esquema del document:

ACCIÓ DE REHABILITACIÓ INTEGRAL DELS NUCLIS DE POBLACIÓ DEL PRIORAT-MONTSANT-SIURANA	PROJECTE PILOT NUCLI DE LA VILELLA ALTA
<b>Í N D E X</b>	
<b>INTRODUCCIÓ</b> .....	5
1. Antecedents.....	5
2. Marc institucional.....	5
3. Objecte d'estudi.....	5
<b>EQUIP REDACTOR</b> .....	6
<b>A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS</b>	7
<b>A.1. DELIMITACIÓ DE L'ÀREA D'INTERVENCIÓ</b> .....	9
<b>A.2. CONTEXTE HISTÒRIC</b> .....	9
<b>A.3. ESTAT ACTUAL</b> .....	13
3.2. Lectura sensible del lloc.....	13
3.2.1. Morfologia sensible de l'assentament de la Vilella Alta.....	13
3.2.2. Morfologia urbana del nucli històric.....	17
3.2.2. Espais públics.....	23
3.3. Situació urbanística i socioeconòmica.....	27
3.3.1. Demografia.....	27
3.3.2. Sectors d'activitat econòmica.....	27
3.3.3. Situació social.....	28
3.3.4. Estat dels habitatges.....	28
3.3.5. Marc jurídic.....	29
Planegament territorial.....	29
Planegament urbanístic.....	29
Patrimoni inventariat.....	31
Patrimoni geològic.....	33
Carta del Paisatge del Priorat.....	33
Catàleg de paisatge del Camp de Tarragona.....	34
3.3.6. Comunicacions, mobilitat interna.....	35
3.3.7. Equipaments i serveis.....	36
Abastament d'aigua.....	36
Sanejament.....	36
Electricitat.....	36
Enllumenat.....	36
Telefonia.....	36
3.3.9. Iniciatives culturals i creatives.....	37
<b>B. DIAGNOSI: UN NUCLI TRADICIONAL COMPACTE I PRESERVAT AMB POCOS HABITANTS I NECESSITAT DE DINAMITZACIÓ I DE SERVEIS</b> .....	39
<b>B.1. DIAGNOSI PAISATGÍSTICA DEL NUCLI</b> .....	41
1.1. Valors i caràcter identitari.....	41
1.2. Detecció d'intervencions poc pertinents.....	42
1.3. Un patrimoni edificat que ha salvaguardat la seva integritat i autenticitat.....	43
<b>B.2. DIAGNOSI SOCIOECONÒMICA</b> .....	43
2.1. Dinàmica demogràfica.....	43
2.2. Dinàmica econòmica.....	43
2.3. Dinàmica habitacional.....	43
2.4. Dinàmica cultural.....	43
<b>B.3. DIAGNÒSTIC DE LA QUALITAT DE VIDA</b> .....	43
3.1. Serveis públics, comerços, espais públics.....	43
3.2. Comunicacions, mobilitat.....	44
3.3. Mancances urbanístiques.....	44
3.4. Potenciar la demografia.....	44
<b>B.4. DIAGNÒSTIC DEL MARC URBANÍSTIC I PATRIMONIAL</b> .....	44
4.1. Unes eines urbanístiques amb deficiències.....	44
4.2. Unes eines de protecció del patrimoni incipients però en bona via.....	44
<b>C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA</b> .....	45
<b>C.1. ESTRATÈGIES, ACTUACIONS I MESURES</b> .....	47
1.1. Estratègies de l'acció de rehabilitació integral.....	47
1.2. Actuacions.....	47
1.3. Mesures.....	47
<b>C.2. PROPOSTES D'INTERVENCIÓ EN EL PAISATGE URBÀ</b> .....	48
2.1. Tractament paisatgístic del nucli.....	48
2.1.1. Perfils característics del nucli en l'horitzó (sky-lines).....	48
2.1.2. Façanes paisatgístiques del nucli.....	48
2.1.3. Tractament arquitectònic i compositiu dels habitatges i dels edificis i magatzems no residencials.....	49
2.1.4. Límits urbans del nucli amb el seu entorn, connexió amb el món agrícola: forma, materialització.....	49
2.1.5. Preservació d'elements o aspectes patrimonials característics.....	50
2.2. Tractament dels espais públics.....	50
2.2.1. Actuació al carrer més transitat (C/Nord, Pl.Vila, C/Nou).....	50
2.2.2. Creació d'un camí de ronda.....	51
2.2.3. Recuperació del carrer del Rei.....	51
2.2.3. Mobilitat, accessibilitat, comunicacions.....	51
Figura 42 Possibles temps de recorregut cap a Torroja i Reus amb una millora del camí rural.....	52
2.2.4. Pavimentació i mobiliari d'obra.....	52
2.2.5. Vegetació en l'espai públic i dotació d'espais verds.....	52
2.2.5. Millora i integració de les instal·lacions de serveis tècnics.....	53
2.2.5. Restauració del patrimoni, recuperació d'habitatges.....	53
2.3. Restauració del patrimoni, recuperació d'habitatges.....	53
<b>C.3. MESURES PER ACONSEGUIR L'APLICACIÓ DE LES ACTUACIONS PROPOSADES</b> .....	59
3.1. Mesures reglamentàries (ordenances, carta de colors, modificacions de planegament).....	59
3.1.1. Tractament de façanes i cobertes.....	59
3.1.2. Tractament dels volums a l'entorn del nucli.....	59
3.1.3. Tractament de perfils i volumetries.....	59
3.1.4. Cas específic del Carrer del Rei.....	59
3.1.5. Justificació dels projectes.....	59
3.1.6. Pla i programa d'inspecció i control de les obres.....	59
3.2. Suport tècnic a les intervencions, tramitació.....	59
3.3. Mesures de foment de rehabilitació i reforma de façanes.....	59
3.3. Pla d'habitatge de lloguer.....	59
3.4. Dotacions d'equipaments.....	59
3.5. Intervencions i millores en l'organització i les instal·lacions de servei públic.....	59
3.5.1. Millores en les comunicacions i transport.....	59
3.5.2. Incorporació de tecnologies de la informació en els edificis.....	59
3.5.3. Millora de les xarxes de serveis.....	60
3.5.4. Integració de serveis tècnics actuals i futurs.....	60
3.5.5. Integració dels elements d'instal·lacions en els edificis.....	60
3.5.6. Abastament d'aigua.....	60

3.5.7. Sanejament.....	60
3.6. Suport a la valorització del caràcter del nucli, del seu patrimoni.....	60
<b>D. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA</b> .....	61
<b>Í N D E X DE FIGURES</b> .....	61
<b>Í N D E X DE TAULES</b> .....	61
<b>Í N D E X DE PLÀNOLS</b> .....	61
Plànols d'anàlisi.....	61
Situació i delimitació.....	61
Morfologia sensible.....	61
Morfologia urbana.....	61
Espais públics.....	61
<b>Plànols de proposta</b> .....	61
Propostes d'actuacions genèriques.....	61
Propostes d'actuacions localitzades.....	61
<b>E. BIBLIOGRAFIA</b> .....	62

## Esquema:

- **INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: descripció gràfica i escrita**
- **DIAGNOSI a diferents nivells**
- **PROPOSTES: estratègies, propostes i mesures**



## Format i estil del document:

- Projecte en format horitzontal (A3)
- La part gràfica és molt dominant
- S'insereixen les làmines dins la memòria

## Per l'inventari de la situació actual:

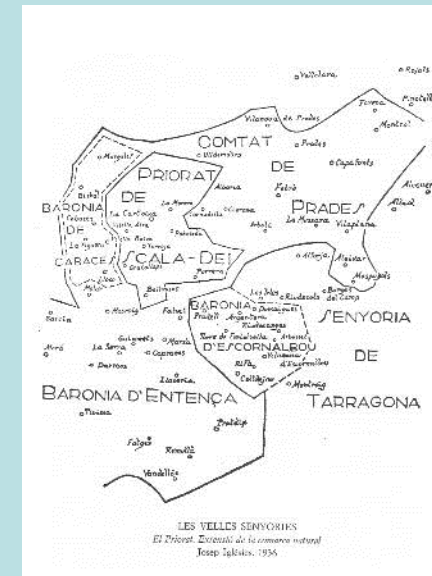
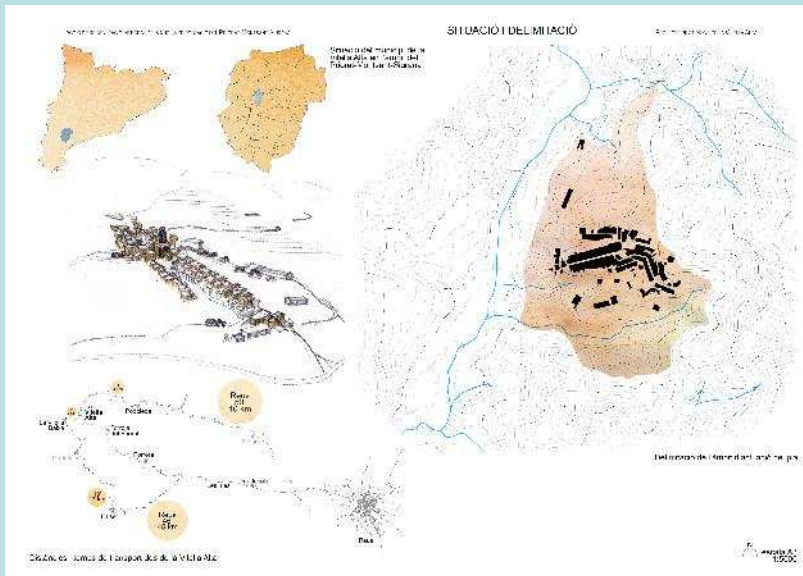
- Descripció del nucli amb diferents angles d'anàlisi
- Treball molt gràfic i resum de les idees en forma d'eslògan



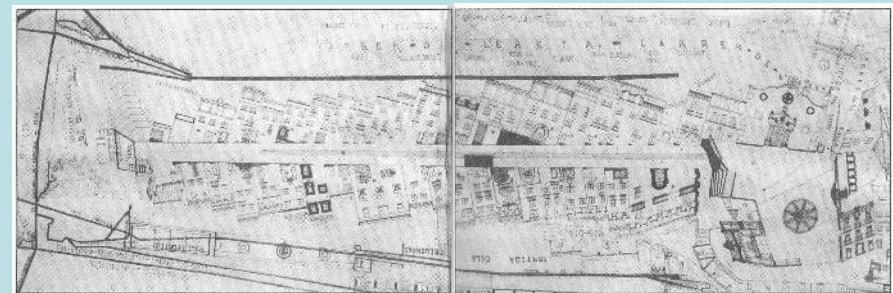
## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

### A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL:

- Situació i emplaçament



- Context històric: recull de mapes antics i documentació d'interès
- Mapa de 1936 de Josep Iglesias Les velles senyories
- Dibuix del carrer major dels anys 1980



## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

### A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS

#### Lectura sensible del lloc:

- MORFOLOGIA SENSIBLE

EL CAMPANAR COM A FITA EN EL PAISATGE

COMPACITAT

ARRAPAMENT A LA PENDENT

EL CEMENTIRI COM A FITA

SUCCESSIÓ DE PLANS

CINGLERES PROTAGONISTES DEL FONS ESCÈNIC

NITIDESA DEL CONTORN URBÀ

VERTICALITAT

CROMATISME OCRE GROC I ROSA

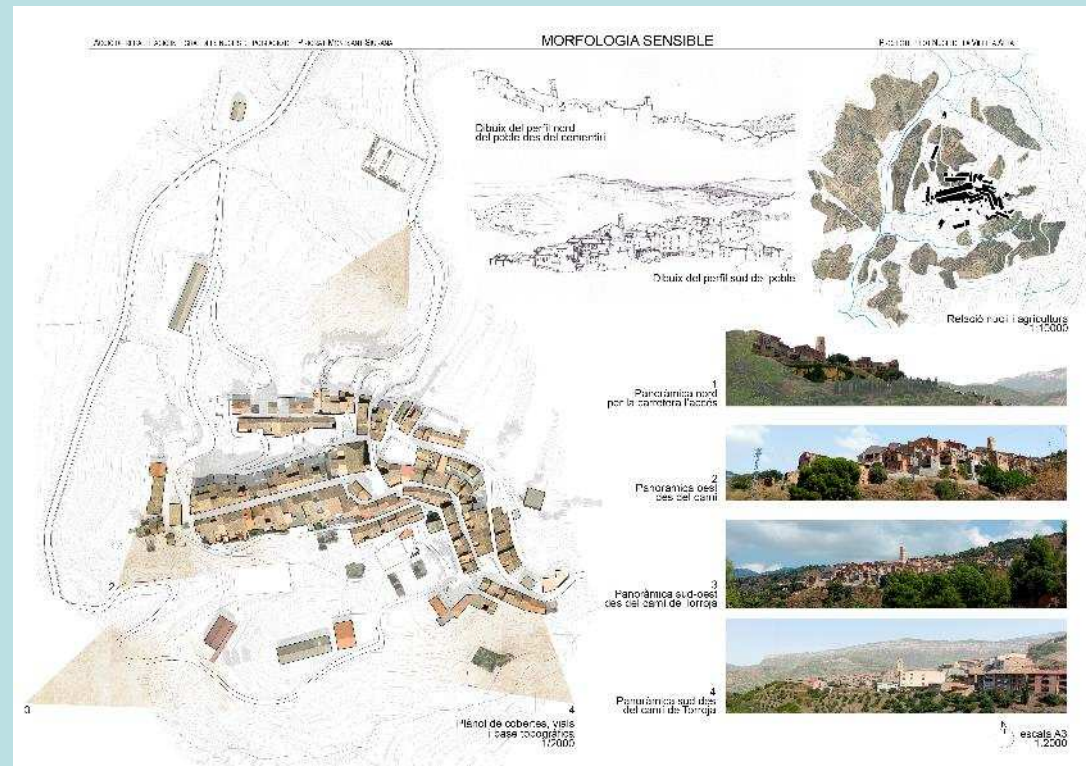
PROXIMITAT DE L'ESPAI AGRARI

UN ACCÉS PRINCIPAL I VARIES SORTIDES

ESPAIS PÚBLICS A LA COTA 330

DOBLE SISTEMA VIARI

ELEMENTS DE GRAN ESCALA EN PERIFÈRIA

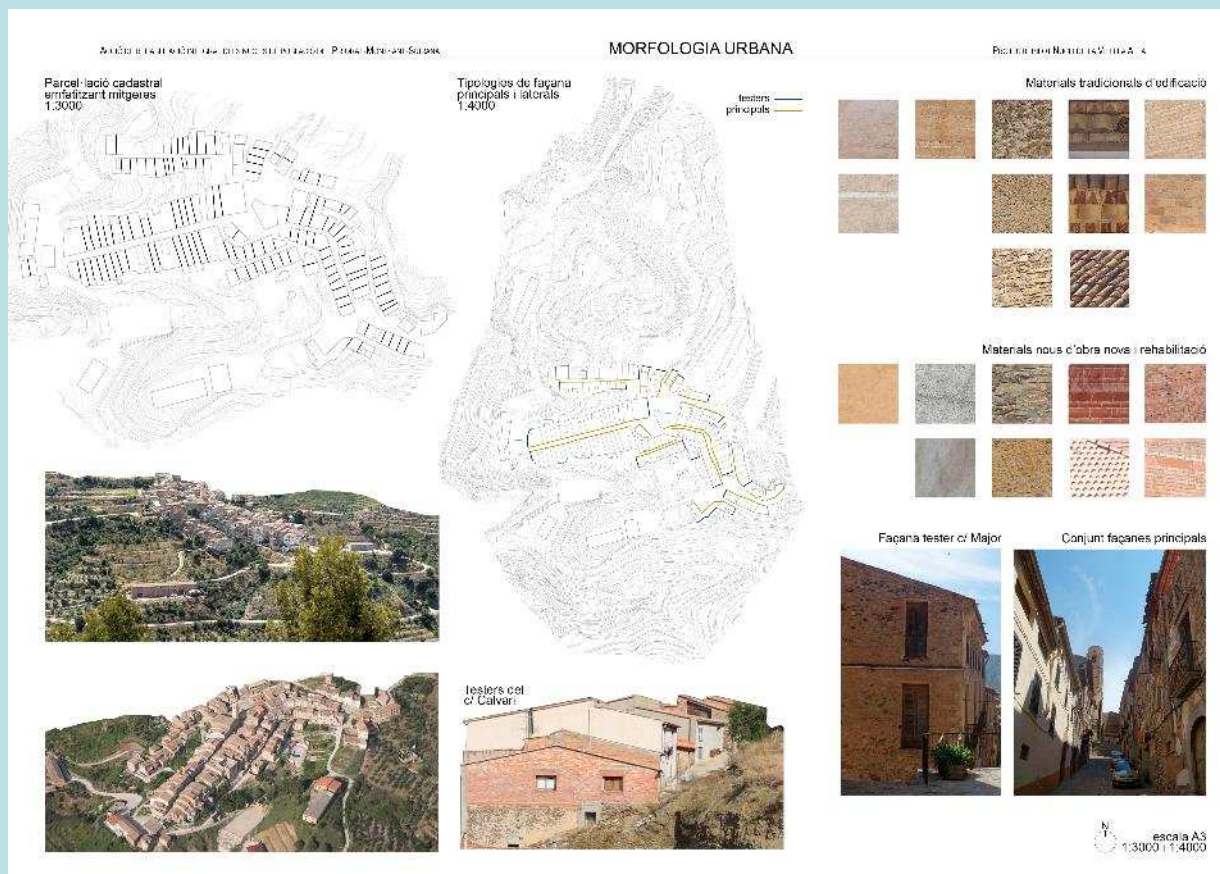


## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

# A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS

### Lectura sensible del lloc:

- MORFOLOGIA URBANA
- Estructura parcel·lària i arquitectura

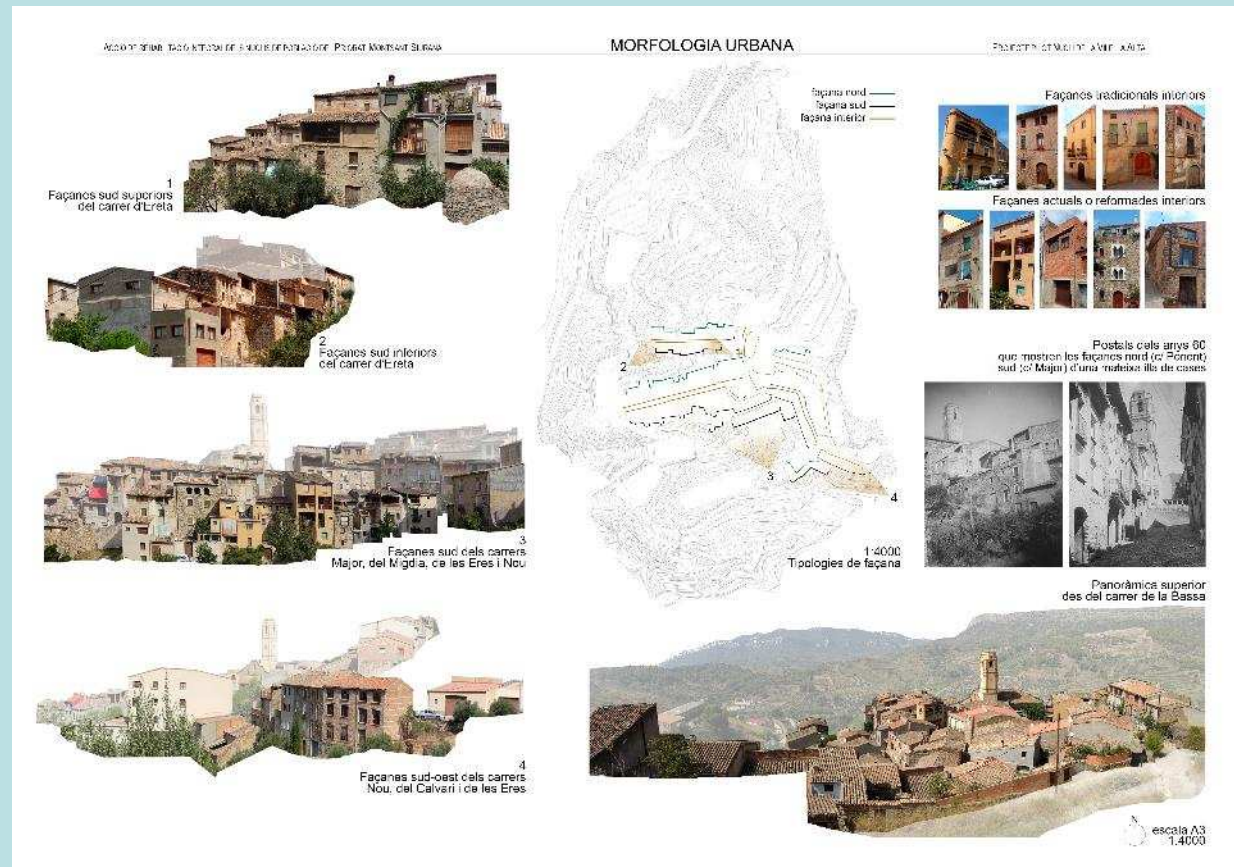


## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

# A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS

### Lectura sensible del lloc:

- MORFOLOGIA URBANA
- Tipologies d'alineacions, conjunts de façanes
- Conca visual



## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

# A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS

### Lectura sensible del lloc:

- ESPAIS PÚBLICS
- Carrers, places, espais oberts
- Materials, mobiliari
- Vegetació





## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

# A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS

### Situació urbanística i socioeconòmica:

- Evolució demogràfica
- Activitat econòmica

ACCIÓ DE REHABILITACIÓ INTEGRAL DELS NUCLIS DE POBLACIÓ DEL PRIORAT-MONTSANT-SIURANA

PROJECTE PILOT NUCLI DE LA VIELLA ALTA

### 3.3. Situació urbanística i socioeconòmica

#### 3.3.1. Demografia

La població de la Vilella Alta és poc nombrosa, amb 127 habitants al 2017, i presenta una certa estabilitat els últims 20 anys. La població més nombrosa és la població en edat de treballar, i la població infantil és deficient. La població de més de 65 anys representa 27% de la població censada.

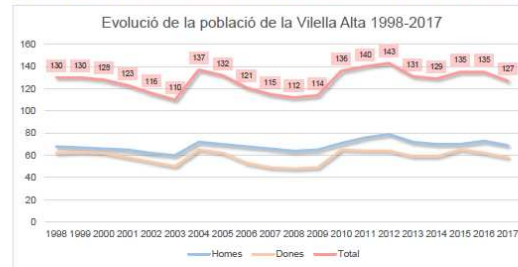


Figura 5 Evolució de la població de la Vilella Alta 1998-2017. IDESCAT 2018

La piràmida d'edats reflecteix un cert decalatge entre la població femenina i masculina, la segona més nombrosa. La forma invertida indica una perspectiva de disminució de la població futura i un envelliment.

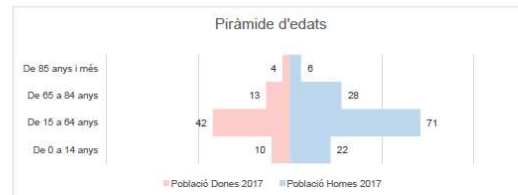


Figura 6 Piràmide d'edats de la Vilella Alta 2017. IDESCAT 2018

Al llarg de la història, el període expansiu demogràfic de la Vilella Alta va ser a partir del segle XVIII, coincidint amb l'auge del vi i del comerç de l'alcohol al Priorat. El pic de població, amb 670 habitants, va ser abans de l'arribada de la fil·loxera, als anys 1890. Des de principis de segle XX, la població s'ha reduït a una quarta part.

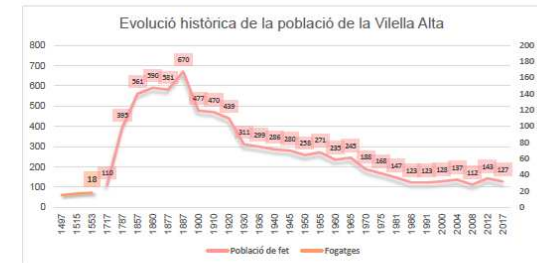


Figura 7 Evolució històrica de la població de la Vilella Alta 1497-2017. IDESCAT 2018

#### 3.3.2. Sectors d'activitat econòmica

L'activitat econòmica de la Vilella Alta reposa essencialment sobre el sector primari, sent l'agricultura la principal font de riquesa del municipi. Es tracta no només de la producció agrària sinó també de la transformació, amb la producció de vi en diversos cellers instal·lats al poble, i de la producció d'oli d'oliva. Aquestes dues activitats emplen gent del poble i dels pobles propers.

El poble acull el molí de la cooperativa Vinícola del Priorat, que agrupa la producció de quatre pobles, la Vilella Alta, la Vilella Baixa, Gratallops i el Lloar. Es troba en dues nau i magatzems a la part baixa del poble.

Els cellers instal·lats al poble són 6: Celler Prior Pons, celler Cartoixa de Montsalvat, l'Estriacur, la Roca del Dotze, Ritmes celler, i bodegas Mas Alta; tots de propietat privada. Ocupen diverses cases del poble, magatzems al voltant del poble i una es troba a la vall del riu d'Escaladei a poca distància del nucli.

Al poble també hi ha activitat de fusteria i construcció (1 fuster i 1 paleta).

Del sector turístic, hi ha 2 allotjaments rurals (l'Abadia i Cal Millo) i 1 restaurant (lo Cupet 39).

El comerç es redueix a una botiga a l'edifici de la societat, que obre dues tardes per setmana, de 6 a 8 i subministra verdures i queviures. Fins finals d'agost hi havia una agrobotiga i bar que era punt d'informació del Parc Natural, però ha tancat.

L'atur registrat és molt baix. La població activa representa 38,5%, els pensionistes 31% dels habitants.

Repartició població per règim d'activitat

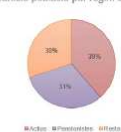


Figura 8 Repartició de la població per règim d'activitat. IDESCAT 2018



## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

# A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS

### Situació urbanística i socioeconòmica:

- Situació social
- Estat de l'habitatge

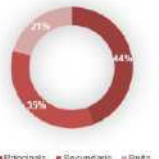
Acció de Rehabilitació Integral dels Nuclis de Població del Priorat-Montsant-Surana

PROJECTE PILOT NUCLI DE LA VILELLA ALTA

**3.3.3. Situació social**  
El poble té tres associacions actives, l'Associació de Veïns de la Vilella Alta, l'Associació de Jubilats i Pensionistes de la Vilella Alta i el Centre d'Estudis de la Vilella Alta (CEVA).

**3.3.4. Estat dels habitatges**  
El nucli presenta un recompte de 122 habitatges (dades IDESCAT 2011) i 139 segons dades del censistori, dels quals un 30% burts o en ruïna (2018).


**Repartició dels habitatges dades IDESCAT 2011**



Tipus d'habitatge	Porcentatge
Principals	64%
Secundaris	29%
Bells	7%

**Figura 9** Repartició dels habitatges Font: dades IDESCAT 2011

**Repartició dels habitatges dades Ajuntament 2018**




Tipus d'habitatge	Porcentatge
habitatge habitual	31%
habitatge 2a residència	38%
habitatge buit	14%
habitatge en ruïna	10%
allotjaments rurals	6%
allotjaments urbans	1%

**Figura 10** Repartició dels habitatges Font: dades Ajuntament 2018

La primera constatació és que representa aproximadament un habitatge per habitant, així que en principi l'estoc d'habitatges és ampliament suficient. Tanmateix, la realitat és més complexa. Primerament, segons dades del 2018 un 38% aprox. són habitatges de segona residència. Així que els habitants actuals ocupen un 31% dels habitatges, és a dir 44 habitatges.

Una problemàtica molt forta al municipi de la Vilella Alta és que no hi ha mercat de lloguer. L'altre és els pocs habitatges en venda tenen preus elevats. Aquesta qüestió és un fre per la gent que vulgui instal·lar-se al poble, o tornar al poble a viure. Aquesta dificultat també existeix per la gent jove que vulgui independitzar-se.

Un aspecte positiu de la proporció d'habitatges en segona residència és que la majoria de vegades són cases heretades de la família, que els propietaris cuiden perquè hi venen a passar les vacances, l'estiu, etc... D'aquesta forma, aquestes cases tenen un manteniment i no es deteriora una gran part del patrimoni construït. Una possible sortida és que algun hereu o familiar decideixi tornar a viure a la població i ja hi té un allotjament. És un fet no tant rar en moltes poblacions del Priorat.



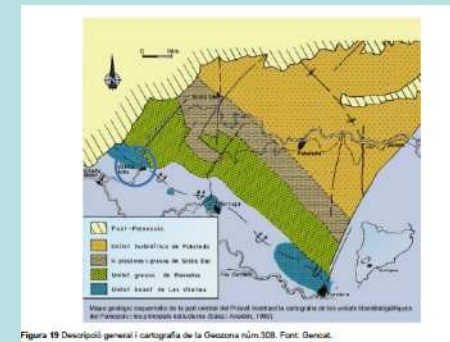
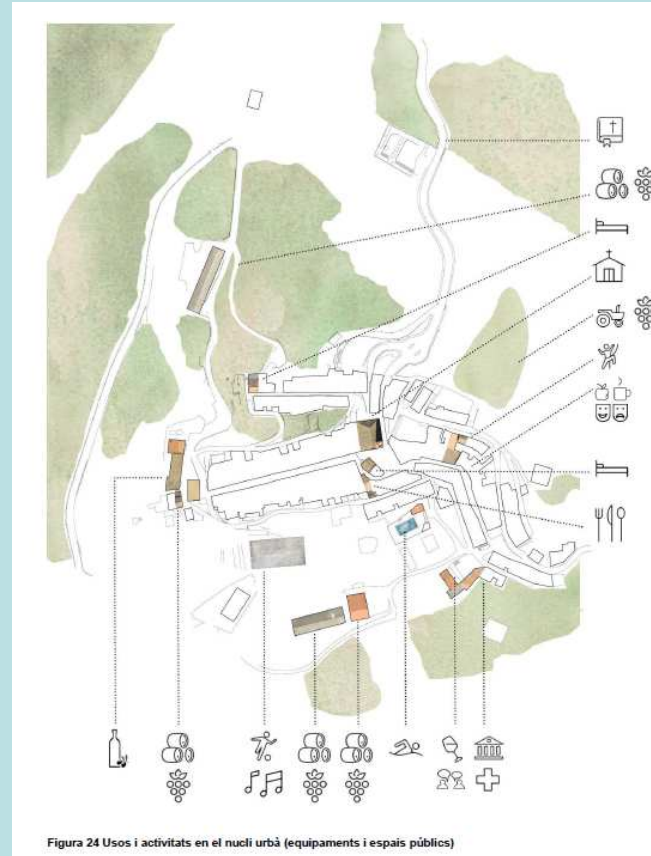
**Figura 11** Ubicació de ruïnes visibles en sòl urbà. Elaboració pròpia



## A. INVENTARI DE LA SITUACIÓ ACTUAL: UN NUCLI ARRAPAT A LLOMS DE TURONS ONDULATS

### Situació urbanística i socioeconòmica:

- Marc urbanístic planejament territorial, urbanístic (POUM)
- Marc patrimonial (arquitectònic, geològic...)
- Instruments de paisatge: Carta i Catàleg
- Comunicacions i mobilitat interna
- Equipaments i serveis
- Xarxes de serveis i instal·lacions
- Iniciatives culturals i creatives

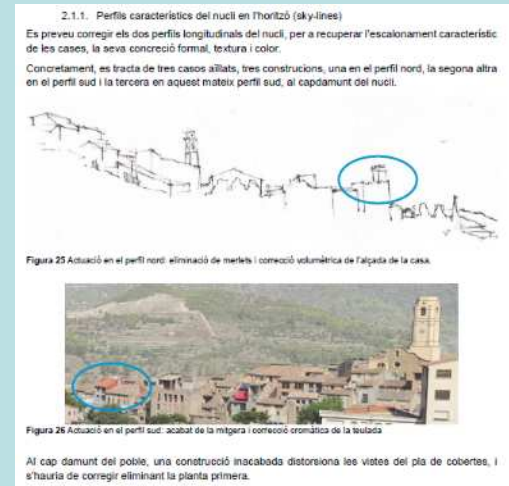


## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

### B. DIAGNOSI: UN NUCLI TRADICIONAL COMPACTE I PRESERVAT AMB POCS HABITANTS I NECESSITAT DE DINAMITZACIÓ I DE SERVEIS

#### Diagnosi paisatgística:

- Recull dels valors observats i de la identitat del nucli
  - UNA CONCA VISUAL BEN DEFINIDA I DE MÚLTIPLES PUNTS DE VISTA
  - CEMENTIRI FITA EN EL PAISATGE I CINGLERES PROTAGONISTES DEL FONS ESCÈNIC
  - UN NUCLI COMPACTE ARRAPAT AL COSTER AMB EL CAMPANAR COM A FITA I PUNT DE REFERÈNCIA
  - UN NUCLI ENLAIRAT, DE COLORS OCRES, AMB PAUTA VERTICAL I MOLT PROPER AL SEU ENTORN AGRÍCOLA.
  - UN ASSENTAMENT EN UN RELLEU PECULIAR I UNA VIALITAT SINGULAR
  - ELEMENTS DE GRAN ESCALA EN PERIFÈRIA
  - UNA MORFOLOGIA URBANA COHERENT I BEN ESTRUCTURADA
  - FAÇANES PAISATGÍSTIQUES
- Detecció d'intervencions poc pertinents
- Un patrimoni edificat que ha salvaguardat la seva integritat i autenticitat



## 2.2 Contingut: Inventari, Diagnosi paisatgística

### B. DIAGNOSI:

#### UN NUCLI TRADICIONAL COMPACTE I PRESERVAT AMB POCS HABITANTS I NECESSITAT DE DINAMITZACIÓ I DE SERVEIS

##### Diagnosi socioeconòmica:

- Dinàmiques demogràfica, econòmica, habitacional, cultural

##### Diagnosi de la qualitat de vida:

- Serveis públics, comerços, espais públics
- Comunicacions, mobilitat
- Mancances urbanístiques
- Potenciar la demogràfia

##### Diagnosi del marc urbanístic i patrimonial:

- Unes eines urbanístiques amb deficiències
- Unes eines de protecció del patrimoni incipients però en bona via



## 2.2 Contingut: Propostes d'actuacions i mesures

### C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA

#### Estratègies de l'acció de rehabilitació integral

- Àmbit pedagògic i de sensibilització cap al patrimoni paisatgístic
- Plantejament d'estratègies de rehabilitació prioritàries

formulant-les a diferents nivells d'acció, com poden ser:

- els plans de foment,
- les línies de subvenció per la incitació a la intervenció,
- la prioritització d'àmbits de projectes, tant a nivell genèric com a nivell d'espais localitzats.

#### Exemples:

- Fomentar l'ús de materials i estils respectuosos de l'arquitectura i urbanisme tradicional i del paisatge urbà original del poble,

- Actuar per la millora de la implantació i l'aspecte de les edificacions a l'entorn del nucli històric,
- Restablir la qualitat dels espais de transició entre el nucli i el camp, donant qualitat als espais quotidians, amb el fi de recuperar la nitidesa de transició entre els espais edificats i urbanitzats i el camp,

- Recuperar àrees del nucli degradades en posicions exposades,

- Fomentar la rehabilitació dels habitatges i el règim de lloguer,

- Millorar la mobilitat en el nucli, recolzant la senyalització per a visitants, facilitant l'accessibilitat en vehicle a la part alta del nucli, afavorint el trànsit de vianants per altres camins que els carrers, entre diferents punts i equipaments,

- Mesures de millora de les xarxes de servei públic.



## 2.2 Contingut: Propostes d'actuacions i mesures

### C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA

#### Actuacions

- Sèrie d'actuacions en àmbits concrets
  - Actuacions genèriques per a tot el nucli.
- 
- Tractament de façanes paisatgístiques i perfils del nucli i prioritització d'àmbits d'intervenció,
  - Rehabilitació de parts del nucli degradades,
  - Adequació dels límits del nucli per al passeig de vianants,
  - Foment de l'accés a l'habitatge,
  - Millora de la qualitat d'un carrer molt transitat en diferents aspectes de paisatge urbà i espai públic,
  - Foment de la integració de les instal·lacions de serveis tècnics,
  - Homogeneització del mobiliari i la pavimentació dels espais públics,
  - Millora de la mobilitat interna i amb nuclis veïns.

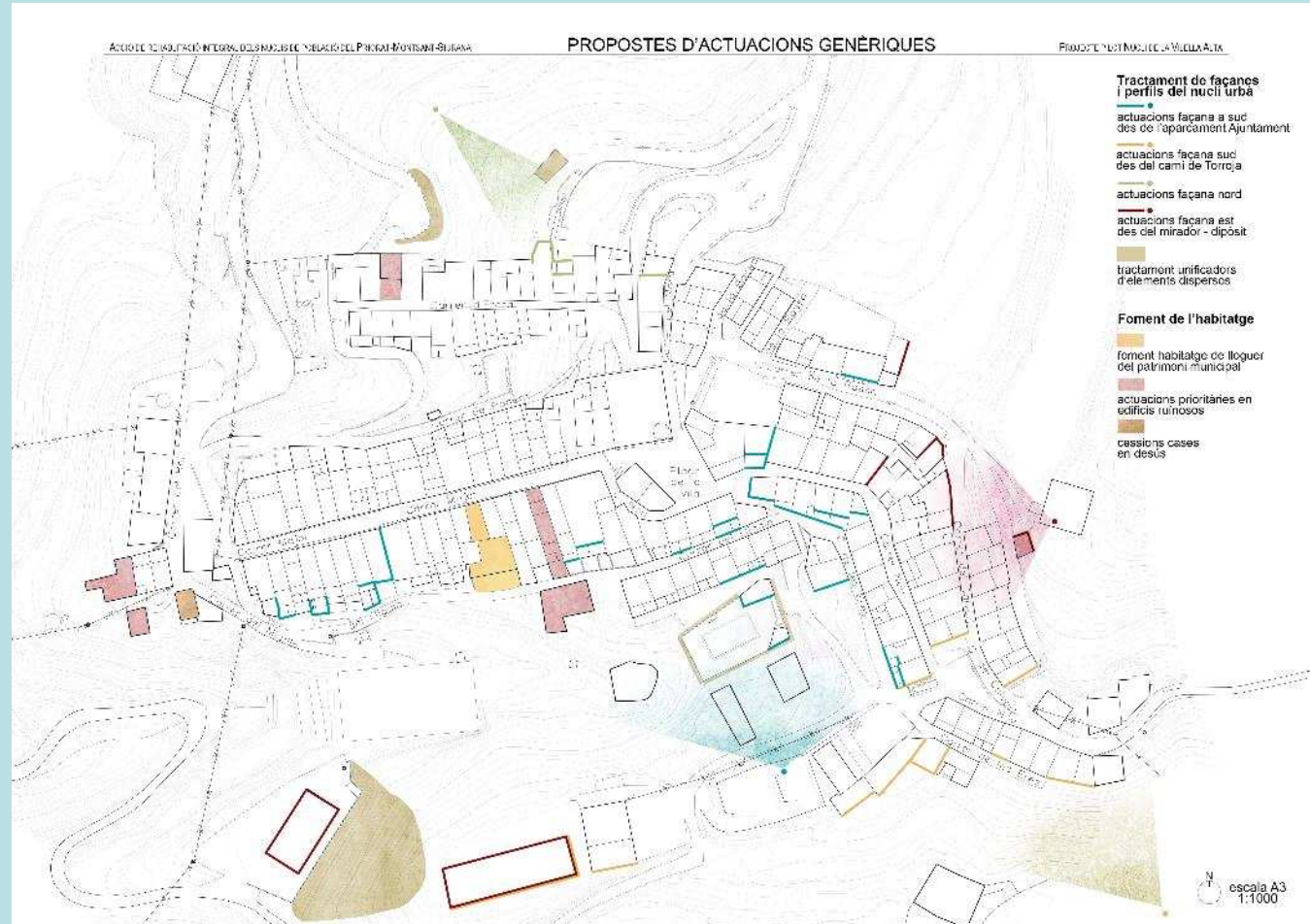


## 2.2 Contingut: Propostes d'actuacions i mesures

# C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA

## Actuacions

- Actuacions genèriques per a tot el nucli.



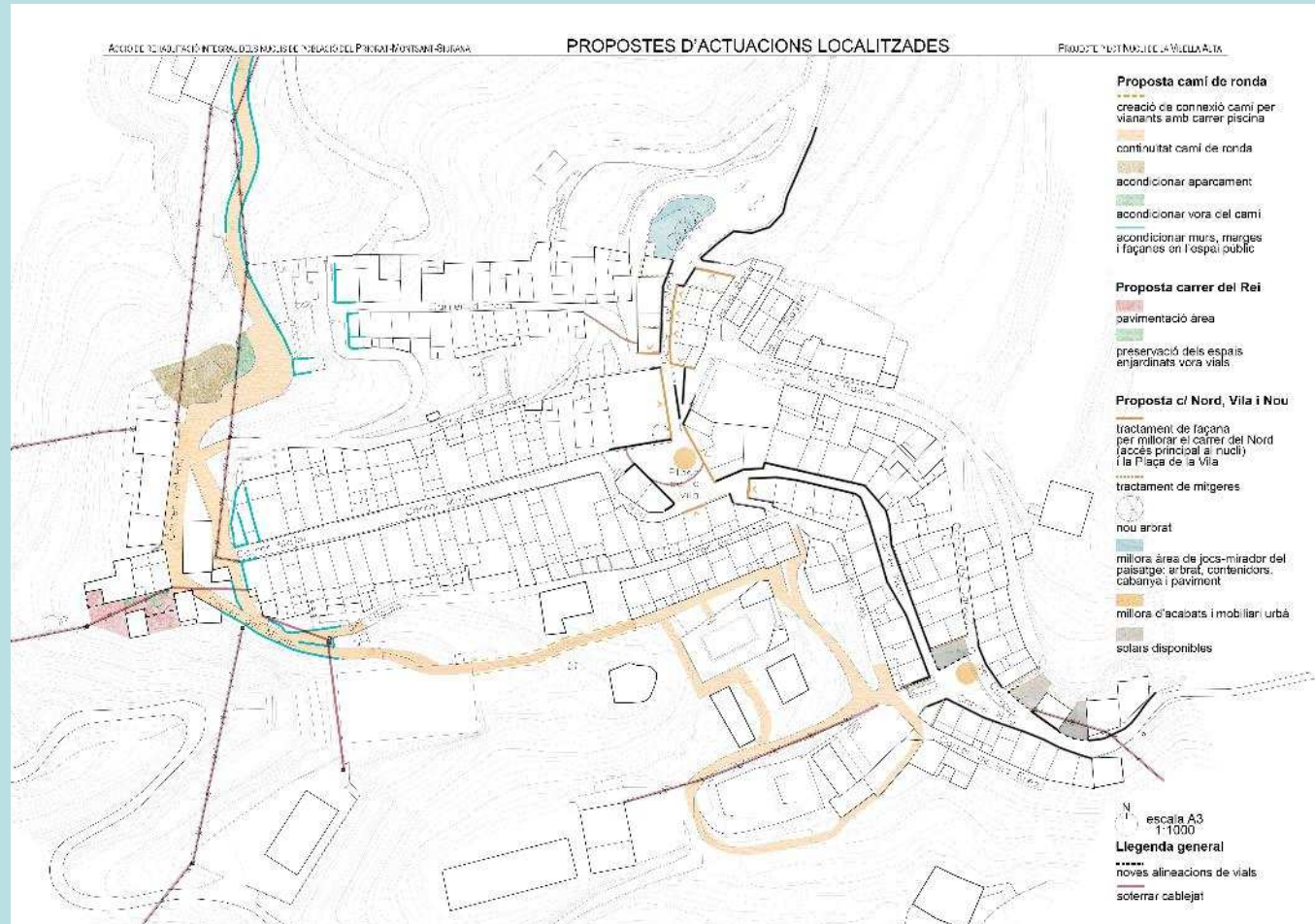


## 2.2 Contingut: Propostes d'actuacions i mesures

# C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA

## Actuacions

- Sèrie d'actuacions en àmbits concrets



## 2.2 Contingut: Propostes d'actuacions i mesures

### C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA

#### Mesures per aconseguir l'aplicació de les actuacions proposades

##### Mesures reglamentàries

Per les façanes i cobertes:

- Redacció d'ordenances de regulació estètica, o també MP de planejament

Pels volums aïllats a l'entorn del nucli

- Que l'ordenança s'apliqui a un perímetre del voltant del nucli

Perfils i volumetries

- Volums disconformes. En revisions del planejament, es pot fer constar la eliminació d'elements com a obligatòria

Carrer del Rei:

- Reconèixer l'alineació original de les cases i estudiar solució per la vialitat.



## 2.2 Contingut: Propostes d'actuacions i mesures

### C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA

#### Mesures per aconseguir l'aplicació de les actuacions proposades

##### Mesures reglamentàries

Justificació dels projectes: demanar capítols específic segons localització del projecte

- Projectes d'iniciativa pública
- Projectes d'iniciativa privada
- Pla i programa d'inspecció i control de les obres a nivell de l'Ajuntament

##### Suport tècnic a les intervencions i a la tramitació

- Demanar informe a l'Oficina de paisatge per actuacions en SNU que impliquin increment de volum
- Derivar consultes tècniques en SU o SNU a l'Oficina de paisatge del CC per assessorament sobre el paisatge

##### Pla d'habitatge de lloguer

- Foment del lloguer
- Foment de noves solucions d'accés a l'habitatge



## 2.2 Contingut: Propostes d'actuacions i mesures

### C. PROPOSTES PER LA REHABILITACIÓ INTEGRAL DE LA VILELLA ALTA

#### Mesures per aconseguir l'aplicació de les actuacions proposades

#### Dotacions d'equipaments

#### Intervencions i millores en l'organització i les instal·lacions de servei públic

- Comunicacions i transport
- Tecnologies de la informació en els edificis
- Millora de les xarxes de serveis

#### Suport a la valorització del caràcter del nucli i del seu patrimoni

- Treball avançat en inventariar el patrimoni per part d'entitats locals
- Redacció del Catàleg de Béns a protegir o Pla especial de protecció
- Delimitar el nucli històric amb el POUM
- Redactar PEU per la millora del paisatge urbà o del patrimoni, delimitant àmbits de protecció
- Delimitar entorn de protecció més ampli per donar suport ambiental al nucli històric del poble. Ref Guia de suport per l'ordenació del teixits històrics. Gencat)



**Moltes gràcies per la seva atenció!**

**Per consultes**

**Contacte:**

**Pauline Solviche, paisatgista**  
**Aleix Cama Torrell, arquitecte**

[paulinesolviche@hotmail.com](mailto:paulinesolviche@hotmail.com)  
[acama@coac.cat](mailto:acama@coac.cat)  
Tel. 977 844 129  
La Selva del Camp

